

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 4. Qua ratione facienda est reuocatio priuilegij, vel dispensationis, vt
censeatur effectum habere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

rum cessionem fecerat ob privilegium: cum autem illa merita non exposuerit ex iustitia compensationem, non videtur compensatio illi debita esse. Faceret hoc esse satis probabile: ac probabilitate non caret requiri compensationem ex iustitia, non quidem propter merita practice, sed propter cessionem illorum, quam fecerat ob privilegij consecutionem; quæ cessio pretio quidem est estimabilis, cum sit actio libera damnosa cedenti, & utilis cessionario: quæ tamen nunquam redit, etiam si redeant merita. Quapropter reliqui omnes Doctores eodem modo de privilegio remuneratorio, ac de privilegio per contractum onerosum, & lucratum loquuntur.

6 Secunda est difficultas. Quid requiratur, ut privilegium censetur concessum in præmium, & remunerationem meritorum?

Respondeo non sufficere generalem mentionem meritorum, sed requirunt specialis; ita ut expressè dicat: Ob hæc, & illa merita tibi hoc privilegium concedimus. Ratio est, quia privilegium ob merita concessum debet meritis adæquari, sed non potest constare hæc adæquatio, nisi merita exprimentur. Ergo. Secundo, quia generalis mentio meritorum in privilegio facta potius videtur pro honore privilegij fieri, quam pro veritate. Quapropter repuranda est, ac si facta non fuisset, argument. *l. quod venditor, & ibi notatur, ff. de aolo, & l. si quid venditor, & l. seg. ff. de adlit. edict. Tertio, quia obscura, & dubia locutio nullius effectus esse videtur, ex *l. ubi autem, §. qui illud, ff. de verb. obligat. l. cum incertis, ff. de legatis 1. l. ultim. C. de annal. except.* At generalis locutio meritorum dubia est, & obscura, ex *l. prator edixit, in princ. ff. de minoribus.* Ergo non amplius valet, quam si apposita non fuisset; & ita tradit pluribus errorans Tiraquell. in *l. si unquam, C. de reuoc. donat. verbo donatione largitus, n. 85.* Socin. *conf. 395. n. 8. vers. 4. casus, lib. 2. Matienz. lib. 5. recop. tit. 10. l. 15. gloss. 12. n. 2.**

7 Tertia est difficultas, an hæc merita censentur probata ex eo solum, quod concedens privilegium illa esse asseruerit?

Respondeo, si merita specialiter fuerint expressa, sufficienter censentur probata ex Principis asseritione, maxime si per instrumentum publicum id asserit: secus si solum generaliter dixerit, quia est bene mentus, sic *l. ad, consil. 227. vol. 9. vers. 9. pro ista parte, lib. 2. Gregor. Lopez in l. 3. tit. 10. p. 2. verbo la mercede, & multis allegatis Matienz. lib. 5. recop. tit. 10. l. 6. gloss. 1. n. 19. & l. 15. gloss. 12. n. 5.* Limitatur autem hæc asseritionem Matienz. & Greg. Lopez, & Tiraquell. in *d. l. si unquam, verbo donatione largitus, num. 77.* dummodo Princeps prohibitus non sit alienare, nisi præcedant merita: nam tunc secundum communem sententiam merita non probantur, etiam si expressa fuerint. Quia præsumuntur expressa, ut eius donatio valeat, ex *l. qui testam. & ibi gloss. ff. de probation. Quod ad hoc verum est, ut non sufficiat, etiam si iuramentum in eius confirmationem addiderit, ut ipse Tiraquell. *num. 79. & Matienz. l. 15. gloss. 12. n. 7.* probant.*

§. III.

Quis possit supradicta privilegia gratuita, onerosa, & remuneratoria reuocare, casu quo reuocabilia sint.

- 1 Concedens, & eius in dignitate successor optime potest.
- 2 Quid dicendum de dispensatione inferioris in lege superioris? Affirmant aliqui posse reuocare.
- 3 Probabilis est oppositum.
- 4 Duo inde inferuntur notanda.
- 5 Quid dicendum de inferiori prelato? An illius superior possit reuocare dispensationem ab illo factam.

1 Clarum est fieri posse à concedente privilegium, & eius successore; quia habet eandem cum illo iurisdictionem. Quod non solum in supremo Pontifice, in quo resolutio certa est, sed etiam in quolibet inferiori habet verum: licet Anton. Gabr. alios referens *lib. 3. tit. de iure quæsto non tollendo concl. 7. n. 9.* contrarium dicat absque fundamento, ut bene aduertit Suarez *illo cap. 37. num. 12. Basil. cap. 19. num. 15.* Ratio est, quia privilegium solum iurisdictionem concedentis spectat, & ab ipsius solum voluntate pendet. Ergo poterit sicut supremus illud tollere; quia in illius concessionem tanquam supremus operatur.

2 Difficultas est, an sicut privilegium concedens contra ius proprium, potest validè illud reuocare absque legitima causa; id ipsum possit inferior dispensans, vel concedens privilegium contra legem superioris, quando illi concessa est facultas dispensandi?

Affirmant aliqui fieri posse. Tum quia facultas ab his Prelatis concessa habet tacitam conditionem, ut perscreret quoties ab ipsis non fuerit reuocata. Tum quia ipsi intendunt per dispensationem factam non derogare suæ iurisdictioni, sic tra-

dit Bonacina *disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 11.* reputat probabile Suar. *lib. 8. cap. 37. n. 15.*

3 At mihi probabilis est, validè inferio rem absque causa, reuocare non posse dispensationem à se factam: causa autem interueniente, posse, docet Sanch. *disp. 33. n. 12.* cum glossa *e. cum ex eo, verbo septennium, de elect. in 6. & ibi Archidia. Dominic. Francus, & alij. Romao. singul. 519. Salas disp. 20. de legibus, sect. 18. fn. Bafilus de Leon lib. 8. cap. 19. num. 15. & reputat probabile Suarez *num. 14. & 16.* addit: cum conceditur pro tempore limitato dispensatio, valde probabile esse reuocari non posse, argument. textus in *cap. unico, de commo. dano*, ubi dicitur rem commodatam ad certum usum, vel tempus, non posse ante illud repeti: & subdit rationem, cum non deceat beneficio nos decipi, sed iuari. Item quia pro toto illo tempore abstulit legem superioris, quam ipse inferior restituere non potest. Ratio verò generalis ea est, quia inferior non potest validè dispensationem in lege superioris, concedere, absque causa. Ergo neque etiam poterit dispensationem iam concessam absque causa reuocare: cum enim ex voluntate superioris operatur, non est vnde colligatur voluntatem superioris esse, ut validè absque causa reuocet, eam tamen absque causa non possit validè concedere? Neque obstat ratio in contrarium, quia dispensatio fuit absoluta, & grauis fingetur habuisse conditionem.*

4 Ex quo inferunt primò, non posse absque causa Episcopum reuocare licentiam parochi concessam ad non refundendum, vel ad differendos ordines ratione studij, quia est dispensatio in lege superioris, quæ ipse demò stabilire non potest: sic docent Sanchez, Salas, Basil. & alij, *num. procedenti* telati. Secundo inferunt dispensationes à sacra Penitentia concessas non posse absque causa ab ipsamet reuocari ex eadem rationem. Quia voluntas Pontificis est, ut semper causa interueniente vtatur iurisdictione, sic Salas *suprà*, & tenentur reliqui consentire.

5 Sed quid dicendum de inferiori Prelato, an illius superior possit reuocare dispensationem ab illo datam valide absque causa?

Respondeo, si Pontifex sit, qui reuocat, validè reuocare, quia ab illo omnis iurisdictione pendet; & quia potest denuo legem ablatam imponere, & subditum ab alio exemptum illius obligationi subdere: At inferiores Prelati non videntur posse, eo quòd videatur iniustum priuare inferiorum viù legitimo suæ ordinariæ iurisdictionis: sic docet Sanchez *disp. 33. numer. 7.* cum Suarez. *tom. 4. in 3. part. disputat. 26. sect. 3. num. 3. & lib. 8. de legib. cap. 37. num. 17. sine. Bafilus lib. 8. c. 19. num. 15. sine.*

§. IV.

Qua ratione facienda est renocatio privilegij, vel dispensationis, ut censetur effectum habere.

- 1 Dupliciter reuocari privilegium potest.
- 2 Clausula generalis in renocatione expressa sufficit.
- 3 Excipiuntur privilegia concessa per modum contractus, oneris, sive remunerationis.
- 4 Item privilegia habentia clausulam, ut non possint derogari.
- 5 Item privilegia inserta in corpore iuris.
- 6 Quid si privilegia sint in Concilio generali, debet expressè illius mentio fieri.
- 7 Sublimitanda hæc sunt, nisi aliter constet de voluntate derogantis.
- 8 Derogatio tacita, que consistit in contrarietate posterioris privilegij, cum antiquo derogat antiquum, si concedatur ex scientia prioris privilegij.
- 9 Quomodo præsumitur hæc scientia, Distinguitur ad eius explicationem triplex derogationis modus.
- 10 Si privilegium insertum sit in corpore iuris lege vniuersali contraria derogatur, secus si extra corpus iuris sit.
- 11 Idem dicendum, cum alio privilegio contrario derogatur; si in corpore iuris sit insertum.
- 12 Proponitur obiectio, & si illi satis.
- 13 Extra corpus iuris privilegium non derogatur, nisi illius fiat mentio, qui tenentur.
- 14 Probabilis est secundum privilegium valere non obstante generali priori.
- 15 Satisfit arg. n. 13. adductis.
- 16 Per sententiam derogari privilegium; quibus probetur.
- 17 Reuocatur, si condemnatur reus in amissione privilegij, seu per sententiam contrariam.
- 18 Satisfit rationibus, n. 16. adductis.

1 Dupliciter reuocari privilegium, vel dispensatio potest. Primò expressè. Secundo tacitè. Expressè reuocatur, quando verbis expressis reuocatio fit. Tacitè reuocatur,

atur, quando Princeps actum facit, qui cum privilegio stare non potest.

2 Loquendo igitur de revocatione expressa, dicendum est, regulariter loquendo, sufficere clausulam generalem, quia Princeps dicit velle tale privilegium, vel constitutionem valere, non obstantibus quibusvis privilegiis in contrarium; quia hæc de se sufficiens est qualibet contraria privilegia abrogare: sic Doctores statim referendi.

3 Limitanda tamen est primò in privilegiis concessis per modum contractus, siue onerosi, siue remunerativi, hæc enim revocata non censetur sub quacunque clausula generali, nisi exprimitur in revocatione privilegia etiam per contractus revocata; quia cum hæc privilegia irrevocabilia sint ob ius tertio quæsitum, nisi causa publica intercedente, & compensatione, quoad fieri possit, facta, nullo modo illorum revocatio debet præsumi, quovisque exprimat: sic aliis relatis Sanchez disp. 33. num. 8. Suarez lib. 8. cap. 38. num. 3. Bonacina disp. 1. q. 3. punct. 8. n. 11. Salas disp. 17. sect. 14. n. 71. 73. & 79. ad finem. Azor lib. 5. cap. 12. q. 11. Basil. lib. 8. c. 19. n. 16. Azuced. lib. 1. resp. tit. 3. leg. 14. n. 42.

4 Limita secundo in privilegiis habentibus clausulam, vel derogari non possunt, nisi eorum specifica mentio fiat. Tunc enim, si revocata censentur, debet addi aliqua clausula, quæ hæc privilegia videatur contineri, ut si dicat Princeps: Revocatas privilegia in contrarium, etiam clausulam habeant, vel derogari non possunt, nisi de verbo ad verbum illorum fiat expressa mentio. Tunc enim clarum est derogari; quia illa lege, quam sibi Princeps imposuit, ne revocare censeatur, nisi exprimendo privilegium revocatum, iam dispensat per illam revocationem. Adde sufficere, si dicat se revocare privilegia in contrarium, sub quacunque forma concessa sint: nam illa verba, sub quacunque forma concessa, aiquid operari debent, ac prout de revocatori debent esse privilegiorum habentium clausulam revocatoriæ quorumcumque privilegiorum, aliis suspensibus essent, contra textum in cap. si papa, de privilegiis, in 6. ibi, cum verba alicui operari debeant, & 13. in princ. ff. de iurisdictione, ibi, nec frustra adjicitur, sic Doctores in cap. nonnulli, de rescript. per textum ibi. Felin. num. 6. & habetur Clem. 1. & 2. de sepulchris, & tradit Suar. cap. 38. n. 2. Basil. n. 36. Bonacina n. 11. Salas disp. 17. sect. 14. n. 71.

5 Limita tertio in privilegiis insertis in corpore iuris: hæc enim, quia non solum sunt privilegia, sed canones, & leges, quovisque legum, & constitutionum fiat derogatio, non censentur derogata, tradit Basil. num. 16. Suarez num. 1. Salas disp. 17. sect. 14. sub n. 73. cum glossa in l. 3. C. de silentiariis, & de iurisdictione lib. 10. lal. in l. 1. ff. soluto matrim. glossa, & Doctores Authen. quia in provincia. C. ubi de crimine agi oportet, verbo omni privilegio.

6 Addendum tamen est, si privilegia sint à Concilio aliquo generali stabilita, tunc non sufficit clausula derogatoria quorumcumque privilegiorum, sub quacunque forma fuerint concessa, aut constitutum, & canonum, vel censentur revocata, sed insuper debet exprimi Concilium, saltem sub generalibus verbis, dicendo non obstante quacunque constitutione, etiam in Concilio generali edita: colligitur ex cap. ex parte, cap. volumus, de capellis monach. cap. nonnulli, de rescript. & tradit Couart. 4. var. cap. 16. num. 6. & 4. decretal. 1. part. cap. 8. §. 9. n. 6. Menoch. volum. 3. consil. 294. n. 11. & 12. Mol. de iur. tract. 2. disp. 173. v. occisione, pag. mihi 630. Sanch. lib. 3. disp. 26. n. 7. vbi prius refert. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 8. n. 13. Padilla in L. vniuersi. C. de diversis rescriptis (esto contra tenet Basil. de Leon lib. 6. cap. 1. q. 1. n. 19. vbi affirmat ita declarasse Pium V. in quadam extrauaganti, & praxim Ecclesie idem testari. Fallitur tamen meo iudicio: si enim Pius V. ita declarasset, & praxi Ecclesie ita esset receptum, ignorari non poterat à tot ita doctis, & eruditis viris. Item debebat ostendere extrauagantem, in qua Pius V. declaravit. Præterea addit pro se glossam in cap. ex parte, de capellis monach. approbatam ab Innocent. & aliis, quæ illi non fauet, sed potius oppositæ sententiæ, nam in illo cap. ex parte, verbo, nulla mentio, dicit. Si quis litteras impetret contra aliquod ius, siue Concilium, non valent, nisi fiat mentio de illo iure: & refert se ad cap. nonnulli, de rescript. vbi verbo fecerit mentionem, dicit: Relcriptum debet facere mentionem de constitutione, ad hoc, ut ei præiudicet: & in magis ne additur, communiter non exprimitur nomen constitutionis, sed dicitur: Non obstante constitutione de duabus dicitur edita in Concilio generali. Ecce qua ratione mentio faciendæ est vel illius constitutionis, vel in genere constitutionis, addendo conciliaris. Rationem reddit Menoch. & Sanch. quia constitutio Concilij generalis ob eius gratitatem censetur habere tacitam clausulam derogatoriæ ad postea concedenda, & unico, de excessibus Prelatorum, Innocent. & Ioann. And. in cap. ex parte, de capellis monach. Ergo non censetur derogata, nisi illius fiat specifica mentio, Attameo Sanchez, cum Henric. lib. 7. de indulgent. cap. 16. n. 3. Vivald. candellab. 3. p. cap. 12. n. 12. Si Concilium generale modernum sit, quale est Tridentinum, non sufficere clausulam derogatoriæ cuiuscunque Concilij; sed requiri specifiçam Tridentini mentionem. Sed non video, quo

fundamento hoc dicatur, cum omnia Conciliorum decreta æqualis autoritatis sint. Imò potius pro decretis Trident. censo non esse necessariam specialem, imò neque generalem derogationem, eo quod in decreto ultimo eiusdem Concilij sess. 25. declaratur omnia in dicto sacro Concilio statuta de morum reformatione & Ecclesiastica disciplina ita decreta fuisse, ut in his salua semper authoritas Sedis Apostolicæ, & sit & esse intelligatur: ac prout cum contrarius Pontifex diceretur, Concilio non contradicere, sed facultate ibi expressa vitur. Ergo si indiget derogatione, sic aliis relatis docet Nicol. Garcia 4. part. de benef. cap. 5. n. 30. & n. 32. adducit motum proprium Pij V. editum anno 1570. in quo declaravit neque speciali, neque generali derogatione Concilij Tridentini opus esse in quibusvis concessionibus Apostolicis propria manu Papæ signatis.

7 Hæc tres limitationes sublimandæ sunt, nisi aliter constet de voluntate derogantis; si enim clarè constet velle Principem sub verbis generalibus privilegia hæc exempta derogare, derogata erunt; quia hæc, vel illa verba apponit derogans, ad denotandam suam voluntatem. Ergo quocumque modo voluntatem clarè significet, etiam formam communem clausulæ derogatoriæ non seruet, privilegium revocabit: & ita tradit Bonacina n. 13. circa finem. Iulius Clavius dicens esse communem lib. 3. receptorum, §. testamentum, q. 99. versic. carorum. Sarmiento lib. 3. select. cap. 14. n. 7. Henric. lib. 7. de indulg. cap. 26. n. 3. Couart. rubr. de testamentis, 2. part. n. 19. versic. quarta conclusio. Sanchez lib. 3. disp. 26. n. 7. in medio, & habetur in decisionibus Fatimacij decess. 614. n. 1. tom. 3. pag. mihi 84. Ex quo fit dispensationes super impedimento affinitatis & consanguinitatis obtentas à Pontifice, vel à sacra Penitentiaria cum clausula, Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, Apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque, validas esset, etiam non fecerint expressè mentionem constitutionis contrariæ Concilij generalis, relati in cap. non debet, de consanguinit. & affinit. Quia ex vlt. & praxi satis iudicatum est voluntatem Pontificis esse pro illo casu speciali, & certo Concilij generalis dispositioni derogate. Præterea, quia illa generalis derogatio solum habere potest effectum circa illius Concilij generalis dispositionem; quia nullibi est alia prohibitio. Ergo reputari debet, ac si derogatio esse specifica, ex l. 2. ff. de liberis, & posthum. vbi lal. & ita tradit, relato Felin. Ioann. Sanch. lib. 8. de matr. disp. 35. n. 17.

8 Si autem derogatio non expressa sit, sed tacita, eo quod lex, vel privilegium nuper laum contrarietur præcedenti, non levis est inter Doctores controversia quod debeat prævalere: Alij affirmant prævalere primum, alij secundum.

Et quidem si secundum privilegium contrarium priori concedatur, ex scientia, & notitia prioris privilegij, certum est derogare illud ea in parte, in qua illi est contrarium, quia aliàs intenderet concedens facere actum nullum, quod non est de Principe præsumendum. Dixi, derogare primo privilegio ea in parte, in qua illi est contrarium; quia contingere potest, ut secundum privilegium, vel dispensatio salveat, cum sola derogatione prioris privilegij quoad partem: & tunc solum quoad illam partem debet cessare privilegium derogatum. Vt si alicui habenti privilegium non solvendi tributum, exigatur de mandato Regis tributum, reparandum est exigi pro illa vice, vel pro illo anno: & tunc secundam illam, & quoad illam partem privilegium derogabitur, non tamen omne privilegium, sed integrum manebit pro annis sequentibus: derogatio enim est odiosa, ac prout restringenda: sic docet ex communi sententia Suarez lib. 8. cap. 38. num. 6. Basilius de Leon lib. 8. cap. 19. §. 1. num. 17. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 8. n. 4. sine. Dixi insuper debere secundum privilegium vel actum prioris privilegij contrarium, procedere ex notitia & scientia prioris privilegij, aliàs non derogabit; quia hæc derogatio debet esse libera, & voluntaria, & consequenter ex cognitione saltem virtuali derogati procedens. Quod aperè colligitur ex c. nonnulli de rescript. c. 1. de consil. in 6. & ex litem Vipian. §. sum. & alij, ff. de excusat. tutor. vbi facultas concessa tutori ad mutandum domicilium censetur virtualis facultas dimittendi manus, & sollicitudinem tutoris, si data fuerit ex rescripto Imperatoris scientis illum tutorem esse; quare seclusa illa scientia talis voluntas præsumitur.

9 Tota ergo difficultas sita est in explicando, quando præsumenda sit & scientia, & voluntas in Principe, cum verba privilegij, legis, vel rescripti nihil aliud contineant, quam novum dispositionem repugnantem priori privilegio. Pro cuius explicatione suppono tripliciter privilegium derogari posse, Primò lege aliqua generali contraria supradicto privilegio. Secundò privilegio contrario alio concessio. Tertio sententia data contra primum privilegium.

10 De primo ergo modo derogationis per legem aliquam vniuersalem, in qua non adest clausula derogatoria, distinguendum est, aut privilegium derogandum est insertum in corpore iuris, aut extra illud: si est insertum in corpore iuris, illa lege vniuersali derogatum manet; quia ea quæ sunt in corpore iuris inserta, non præsumuntur à Principe ignorata ex

c. 1. de consuet. in 6. Adde. huiusmodi privilegium insertum in corpore iuris, est lex communis. Lex autem communis alia communi lege contraria abrogatur absque eo quod præcedentis fiat mentio; ut videtur constare ex l. sed & posteriores ff. de legibus lib. 1. si contraria sint. & tradit glossa in supradicto. c. 1. verbo reuocare & verbo noscitur. & Doctores statim referendi. Si vero privilegium derogandum extra ius commune sit, non derogatur lege vniuersali illius mentionem non faciente quia non præsumitur in Principe illius privilegii scientia ut pote ius speciale, & priuatum, quod ad notitiam Principis non semper venit iuxta cap. 1. de constit. in 6. ibi licet Princeps presumatur scire ea quæ sunt iuris communis, tamen ignorare posse iura facta, & consuetudines priuatas. sic ex communi sententia docent Salas disp. 17. sect. 14. num. 74. Bonacina disp. x. quest. 3. punct. 8. §. 3. n. 15. Basil. lib. 8. cap. 19. num. 19. Suarez, lib. 8. c. 39. num. 2. pluribus exornans Matienz. lib. 5. recopilat. tit. 11. l. 8. gloss. 12. numer. 6. & 7. & constat ex cap. cum ordinem. cap. nonnulli. de rescriptis. & tradit glossa ibi & in cap. 1. eod. tit. & in l. 3. C. de silentiariis, lib. 12.

11 De secundo modo derogationis, alio scilicet privilegio; distinguendum similiter est de privilegio inserto in corpore iuris, & extra illud Et dicendum. si privilegium sit insertum in corpore iuris, derogatur secundo privilegio, ea in parte, quia illi contra unum est, etiam illius mentionem non facit, quia præsumitur scitum à Principe, ex cap. de constitutionibus. in 6. Quod verum habet, siue secundum privilegium derogans sit speciale, siue generale, siue inseratur iuri, siue non. sic docent Salas numer. 75. Basilus numer. 19. Bonacina numer. 17. Suarez numer. 2. & 5. & alii ab eisdem relati. Esto contra teneat Saa verbo gratia, num. 19. in vtraque editione.

12 Sed obiectiones. Rescriptum, seu mandatum contra communem legem non habet effectum, nisi illius mentionem faciat iuxta l. rescripta. C. de precibus Imperatori offerendis, & habetur in cap. rescripta. 2. §. quest. 1. & tradit glossa in cap. nonnulli. de rescriptis. verbo securis mentionem. & in cap. ex parte de capellis monach. verbo nulla mentio. & ibi Abbas, referens multos alios: & rationem reddunt, quia rescriptum est particularis actus, qui non præsumitur factus cum tanta consideratione: & aduertentia ad leges oppositas. Ergo etiam privilegium contrarium iuri communi non habet effectum, nisi iuris communis mentionem faciat.

Propter hanc obiectionem respondeo primò limitandam esse communem sententiam, ut intelligatur de privilegio perpetuo, quod quia matura consideratione conceditur, præsumi debet consideratum etiam ius, cui opponitur. At si privilegium sit temporale pro aliquo actu vel pro limitato tempore, tunc præsumi potest in concedente ignorantia iuris communis oppositi, ac proinde illius debet mentionem facere; hoc enim privilegium sic limitatum non videtur differre à rescripto. Fauerit huic modo dicendi aliquantulum Salas disp. 17. sect. 14. circa finem, num. 77.

Respondeo secundo concedendo antecedens, & negando consequentiam. Et ratio disparitatis est, quia rescriptum debet esse iuxta commune ius, quando aliud non exprimitur: ac dispensatio, & privilegium potius est illi contrarium; eaque de causa rescriptum non derogans ius commune, non valet, valet tamen privilegium & dispensatio.

13 Quod si primum privilegium sit extra corpus iuris, nunquam derogatur subsequenti privilegio, nisi illius mentionem faciat, siue utrumque sit generale, siue utrumque speciale, siue primum speciale, & secundum generale. Ratio est, quia præsumitur secundum concessum ex ignorantia prioris ex c. 1. de consuet. in 6. & videtur satis probare ex c. cum ordine. de rescriptis. vbi privilegium Cisterciensibus concessum non derogatur per subsequens privilegium illius mentionem non faciens. sic Suarez num. 6. Basilus num. 21. Salas sect. 14. num. 74. Bonacina disp. 1. quest. 3. punct. 8. §. 3. n. 17. circa finem. At si primum sit generale, & secundum speciale videtur primum semper præuolare, si illius non sit facta mentio: tum quia præsumitur semper ignoratum, eo quod non sit in iure communi insertum, cuius tantum scientia præsumitur: tum quia videtur esse privilegiatio ius quæsitum, cui non censetur Princeps derogare velie, nisi illius fiat specifica mentio. Tum denique, quia in cap. ex parte. d. officio delegati, vbi rescriptum speciale ad Archidiaconatum auunculi obtinendum, non derogat priori rescripto generali ad Archidiaconatum primo vacatum obtinendum. Item in cap. ex tua, de filiis presbyterorum, secundum scriptum speciale priori generali non derogat. sic glossa in reg. generali de reg. iuris in 6. Panormitan. c. veniens de prescriptionibus, num. 12.

14 At probabilis sententia secundo privilegium valere non obstante generali priori. Moueor tum quia regula est in iure expressa, genus derogari per speciem maximè, quando species subsequitur reg. 4. de regul. iuris in 6. tum quia secundum speciale privilegium non est directè contrarium primo generali: sed solum est quædam exceptio illius. Quam exceptionem faciendi non est credendum Principem sibi abdicasse po-

restatem, cum primum privilegium generale concessit: & tradit glossa cap. 1. de rescriptis, cap. pastorali. §. quoniam, eodem. & in reg. generali lib. 6. & in l. doli clausula. ff. de verbo obligatio. & probatur satis ex cap. dudum §. nos igitur de præbendis in 6. & c. quamuis tibi eodem tit. & tradit Basil. lib. 8. cap. 19. num. 21. Suarez lib. 8. cap. 39. num. 7. Bonacina num. 17. vers. secundo limitat. Salas num. 74. & 79. Limitanda tamen est iuxta prædicta doctrina, casu quo privilegiatus generaliter non acquirit virtute privilegii ius in re, circa quam secundum privilegium conceditur: nam tunc est censendus reatus in cap. fin. de concess. præbenda. in 6. sic Panormitan in d. c. veniens in 12. Suarez n. 8. Bonacina n. 17. fine. Salas n. 74. fine. Basil. illo c. 19. circa finem, num. 26. & facinus ea, quæ tradit Molin. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 3. num. 13. num. 21.

15 Neque obstant rationes adductæ pro sententia Panormit.

Ad primam concedo generale privilegium ignorari, cum speciale conceditur, sed illam ignorantiam non obitare, quominus secundum privilegium speciale validum sit: tum quia non est propriè contrarium priori privilegio, sed quædam illius exceptio tum quia illa ignorantia censetur concomitans, quia eodem modo conceditur privilegium secundum cognitio priori, ac illo ignorato; ut dicitur in iuxta prædicta cap. dudum; & notat Basil. num. 25. Suarez num. 8. Bonacina n. 17. Salas num. 74.

Ad secundam concedo, si virtute privilegii cesset ius in re quæsitum privilegiato, non derogat secundo privilegio: sed quia sæpè ex privilegii concessionem non acquiritur ius in re, quouque privilegio vis fuerit; ideo potest Princeps pro aliqua illius parte minuire causa rationabili interueniente.

Ad tertiam ex cap. ex parte, dico primum rescriptum non fuisse generale, sed speciale quoad effectum: verificatur enim, & complebitur primo Archidiaconatum vacante & consequenter secundum rescriptum non poterat aduersus illud præuolare, ut rectè dixit glossa, & notius in cap. 1. de rescriptis, & tradit Basil. num. 23. vbi aduertit si secundum rescriptum non concurreret cum primo, eo quod Archidiaconatus primo vacans, non fuit Archidiaconatus auunculi, sed alius, quem occupauit primo privilegiatus, non potest secundo privilegiatus visui rescripti obtinere Archidiaconatum auunculi, non quia opponatur priori rescripto, sed quia itrogaretur præiudicium Ecclesie, grauando illam duobus mandatis de providendo, quod non est præsumendum de Pontifice nisi clarè constet vel colligi potest ex d. c. ex parte. vers. quoniam igitur ibi nullatenus scripsimus & ex cap. literis de rescriptis, in 6.

Ad tertiam ex cap. ex tua respondeo utrumque rescriptum esse generale & circa diuersa: nam primum rescriptum fuit concessum Episcopo Ebotacensi, ut filiis presbyterorum bonæ vitæ, posset præbendas parentum conferre: secundum rescriptum fuit obtentum, ut hi filij priuarentur præbendis obtentis: quod rescriptum si intelligatur de illis, qui præbendas habuerunt ex dispensatione, nullum est; quia tacita est veritas: si autem intelligatur de illis, qui sine dispensatione Episcopi præbendas obtinerent, tunc validum est, neque contrarium priori.

16 De tertio modo derogationis per sententiam privilegio contrariam defendunt plures reuocati privilegium, si lata sit ab eo qui privilegium reuocare potest. sic Azor lib. 5. cap. 22. quest. 9. Salas disp. 20. sect. 14. n. 71. fine. & sect. 15. nu. 78. Bonacina disp. 1. quest. punct. 8. §. 3. num. 18. Mouentur quia sententia æquipatur iuri, & legi, sed lege, & iure contrariò reuocatur privilegium. Ergo & sententia. Deinde in cap. suborta, de sententia. & re iudic. ad finem, dicitur: Si Innocentii privilegium fuit Alexander in iudicio representatum, & ipse iulii sceleratiam aduersus illud, intelligitur reprobasse vel ut alii legunt, intelligitur reuocasse. Nam ut glossa ibi dicit, instrumentum reprobatum censetur, eo ipso quod cum iudicis ostenditur, contrarium iudicat, & alios casus allegat ibi glossa verbo reprobasse. Aduertunt tamen Salas, Bonacina, Azor supra, sententiam debere esse iustam, & latam ab eo, qui privilegium reuocare potest, aliàs non esset reuocatio. Secundo cum cogitatione privilegii.

Pro resolutione supponendum est aliud esse reuocare privilegium, & aliud aliud reprobare, Reuocare privilegium est aufere privilegium, quod verum est, & validum: ac reprobare est excludere privilegium tanquam nullum, vel quia subreptitium, vel quia abolum vel ob alium defectum. His positis.

17 Dicendum existimo per sententiam tunc reuocari privilegium quando privilegiatus in penam delicti commissi privilegio priuatur: at tunc illa non est tacita reuocatio, sed expressa, & de hoc modo reuocationis nullus dubitat; debet tamen fieri vel à concedente privilegium vel ab alio ex eius licentia: quia alias inferior non potest privilegiis à superioris concessis subditos priuare. At per sententiam contrariam privilegio, quæ scilicet reus condemnatur non obstante privilegio nullo.

ullo modo privilegium reuocari potest, sed solum poterit reprobari, quia vel sententia est iusta, vel iniusta, si iniusta sit non habet effectum, neque ex illa privilegium derogatur, vt non habet effectum, neque ex illa privilegium derogatur, vt non habet effectum, neque ex illa privilegium derogatur, vt non habet effectum.

18 Neque obstant rationes contrarias. Fateor, per sententiam, sicut per ius reuocari posse privilegium, sed debet esse sententia iusta, non iniusta: sententia autem iusta esse non potest, quae reuocet privilegium, nisi sit ob aliquod crimen à privilegio commissum dignum privilegij priuatione; potest tamen esse sententia reprobans, & excludens privilegium, vt pote inualidum, seu illum casum non comprehendens. Quae sententia reprobatoria non est reuocatoria privilegij, sed declaratoria illius; & in hoc sensu explicatur textus in cap. Suborta, & gloss. ibi.

§. V.

Quae publicatio reuocationis necessaria sit, vt privilegium reuocatum censeatur.

1. Si lege lata est reuocandum, debet publicari ea publicatione qua lex.
2. Si priuatim reuocatur privilegium, non habet effectum, quousque privilegium immoretur.
3. Qui cessant hanc reuocationem quocumque modo cognitam privilegiario sufficere.
4. Probabilis est debere fieri per nuntium, vel epistolam, & rescriptum ad id specialiter destinatum.

1. Primitendum est reuocationem aliam esse ab homine, aliam à lege.

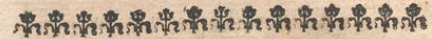
Si lege lata privilegium reuocetur, necessaria est illa publicatio, quam ad legis constitutionem diximus requiri, quia non potest talis lex vim habere reuocandi, quousque in suo esse sit constituta: non autem est constituta, quousque publicetur. Ergo adde in hac reuocatione separati non posse vim obligandi à vi reuocandi, cum ab eodem fundamento, scilicet à lege, vterque effectus nascatur. At quia diuersi modè de lege ciuili, & canonica loquimur iuxta eam diuersitatem de reuocatione per legem ciuilem aut canonice dicendum est. Diximus namque legem ciuilem, si pro diuersis prouinciis feratur ab his qui imperatoris, legibus reguntur, in qualibet prouincia esse publicandam, & in ea non habere effectum, nisi post duos menses à die promulgationis: si autem feratur pro vniuersa prouincia, in ea solum publicandam esse, & in ea non habere effectum, nisi postquam cucurrit tempus sufficiens, vt in subdito- rum notitia decauit: legem autem canonice diximus sufficere Romae esse publicatam, vt omnes obliget, postquam ad illorum notitiam deuenit, aut eum modo deuenire possit, & non antea. Idem ergo dicendum est de lege hac reuocatoria, quia vera est lex, & habet effectum obligandi, & saepe irritandi actus contra illam factos: quae omnia exoptantur, vt feruentur in illa conditione necessaria ad legem sic docent, relato Felino, Pannotitano, & aliis Salas disp. 17. de legibus sect. 17. n. 80 & 82. Suar. lib. 8. c. 40. n. 1. & sequ. Bonac. d. sp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 20. Non desunt tamen qui dicant requiri publicationem legi reuocantis privilegium in qualibet diocesi, sic docent Soto 1. de iustit. q. 1. v. 4. Medina 1. 2. q. 90. a. 4. p. 5. conclus. Emao. Sà verbis gratia n. 17. in vtraque edit. At ceti è sine fundamento, cum videamus reuocari saepe privilegia ob legem Romae publicatam.

2. Verum si privilegium priuatim reuocetur, quod fieri potest vel mandato concedentis, vel alio priuilegio, affirmandum est non habere effectum reuocationem, quousque privilegio innotescat: sic ex communi sententia docet sylu. verb. gratia, n. 4. & verb. indulgentia, n. 17. Corduba in qq. lib. 4. q. 36. concl. 3. Sotus 1. de iustit. q. 1. v. 4. Medina 1. 2. q. 90. a. 4. p. 5. conclus. Azor lib. 1. c. 12. q. 7. Bonac. n. 20. Salas n. 82. Suar. m. 6. & de poeni. disp. vol. 2. Balibus lib. 8. c. 9. n. 14. Ratio est quia ad rectam reipublicae & Ecclesiae gubernationem pertinet, vt velit Principis priuilegiatos suis priuilegijs vri quousque agnoscant esse reuocata alijs veller priuilegijs inualidatos fieri, quod non est credendum de Christiano Principe.

3. Addat verò aliqui hanc reuocationem non esse necessariam fieri per nuntium, vel per epistolam ad hoc missam ab ipso reuocante, sed quocumque modo etia reddatur privilegiatus de sui priuilegij reuocatione, privilegium est reuocatum, sic docet Suar. lib. 8. c. 40. n. 7. Bonac. d. sp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 20. sine ratio esse potest, quia ex natura rei hic modus noti-

tiae per nuntium, vel epistolam ad reuocationem non est necessarius, vt de constat: iure autem positio nullibi inuenitur praescriptus. Ergo sine fundamento expoſtulari. Et confirmo. Reuocatio privilegij solum ex voluntate concedentis pendet, non ex voluntate priuilegiarij, siquidem privilegio reuocente fieri potest. Ergo si illius noticia in priuilegiario requiritur, & ob suauē regimen Ecclesiae, quod certè saluatur, ex quocumque capite noticia habetur. Neque obstat ad concessionem privilegij requiri intimationem illius per rescriptum, vel nuntium ad id destinatum: vt inde discamus etiam in reuocatione necessarium esse, quia privilegij concessio non habet effectum absque acceptatione priuilegiarij, ac proinde debet concedens manifestare suam voluntatem, & concessionem priuilegiario, vt ipse acceperit: non autem potest dici manifestare suam voluntatem, si nomine ipsius non fit. Ergo adde. Concedentis, & acceptantis voluntates debent aliquo modo vri, ad cuius vnione hac intimatio videtur ex natura rei expoſtulari: ac quia reuocatio non pendet ex acceptatione priuilegiarij, sed illo inuito fieri potest, efficiatur non videri necessariam illam intimationem.

4. Verum etsi hoc sit satis probabile. At credo probabilius esse reuocationem fieri debere per rescriptum, epistolam, vel nuntium ad id destinatum: sic docet expresse auſi. lib. 3. cap. 19. n. 14. Sà verbis gratia n. 1. in vtraque editione: & meo iudicio tenentur docere omnes illi, qui dicunt reuocationem iurisdictionis ordinariæ, vel delegatae debere fieri per nuntium, ad id destinatum, neque sufficere notitiam reuocationis aliunde habitam, quos refert, & sequitur Thomas Sanchez lib. 3. de matr. disp. 30. n. 12. & disp. 36. n. 9. quia hæc iurisdictio, est quoddam privilegium, & quidquid de illa dicitur, de privilegio dici potest. Ratio autem est, quia reuocans privilegium sine per legem, sine priuilegio, tenetur reuocato intimare reuocationem, ne amplius privilegio vtatur, alius imprudenter operaretur. Ergo quousque ipse intimet, non censeatur velle reuocare. Adde reuocationem privilegij, sicut & legis debet reuocari publicari. Ergo publicatio, quae à reuocante non procedit, non est publicatio authentica, ac proinde non firmat reuocationem, sicut diximus de publicatione legis non facta à legiflatore. Quocirca huiusmodi publicatio, & intimatio non propter acceptationem ipsius priuilegiati, sed propter naturam ipsius reuocationis necessaria est. Et per hæc sit satis fundamentum contrario.

DISPV TATIO V.

De cessatione legis, eiusque interpretatione.

DVPLICITER obligatio legis cessare potest, vel in totum, vel in parte. In totum cessat, quando cessat lex, eo quod cessat omnino causa, ob quam fuit concessa, vel ex eo quod abrogata sit. In parte cessat lex, quando aliquo casu specialiter, vel pro aliquo tempore eius obligatio cessat; & hoc contingere potest dupliciter. Primò eo quod adueniat tales circumstantiae, quibus adsunt his prudenter iudicatur legiflatorem, vel noluisse, vel non potuisse sua lege ibi obligare: & hæc non est propria cessatio, quia nunquam ad illum casum lex extensa fuit. Secundo contingit, quando lex casum comprehendit, & legiflatore sua voluntate ab illius obligatione subditos eximit. Quapropter cessare potest adæquata lex. Primò ex cessatione causae finalis illius, Secundo abrogatione. Tertio cessare ex parte potest interpretatione. Quarto dispensatione. De prioribus dicendum est in præfati dispensatione, & in sequenti agemus de cessatione per dispensationem.

PUNCTVM I.

De cessatione legis ex cessatione causae finalis illius

1. Distinguitur duplex finis, alius extrinsecus, alius intrinsecus.
2. Quando censetur præceptum ex fine extrinsecò desumi.
3. Lex lata ob duplicem finem intrinsecum & extrinsecum, intrinsecus spectandus est.
4. Cessante tota causa finali, ob quam res præcipitur, cessat lex.
5. Proponitur obiectio; & sic fit.
6. Limitat Soto, vt procedat postea declaratiõne Principis, vel consuetudine. Sed non admittitur limitatio.
7. Si cessat adæquatus finis pro determinato tempore, vel in parte legis, pro illo tempore, & illa parte cessat lex, seu suspenditur.

Ord. de Castro Sum. Mor. Pars I.

R. S. A.

DE CASTRO SUM. MOR. PARS I.